

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นสรุปผลการวิจัย ซึ่งจะได้อธิบายตามลำดับดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใ้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่ม-
การงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษามัธยมศึกษาใ้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่ม-
การงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษา คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประ-
ถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 103 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา
2529 ซึ่งแยกได้ดังนี้ ผู้บริหาร จำนวน 103 คน ครูผู้สอนจำนวน 105 คน รวม
ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 208 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบวิเคราะห์เอกสาร-

ประกอบหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเป็นแบบสอบถามมี 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนวิชางานเลือกแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเติมคำ และแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด และตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพวิชางานเลือก เป็นแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิด ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและชำนาญการตรวจ และพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้ว

สำหรับแบบวิเคราะห์เอกสารประกอบหลักสูตร เป็นการวิเคราะห์ถึงประเภทของเอกสาร องค์ประกอบของเอกสาร รายละเอียดขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ เนื้อหาสาระ ผู้จัดทำ โดยวิเคราะห์ในแง่ความสมบูรณ์ และความถูกต้อง ทั้งนี้โดยยึดทฤษฎีและหลักการของการพัฒนาหลักสูตร และอยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม สรุปได้ว่า

ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40-49 ปี วุฒิต่างการศึกษา ระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี และผู้บริหารทั้งหมดยังไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ส่วนครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-39 ปี วุฒิต่างการศึกษา ระดับปริญญาตรี วิชาเอกประถมศึกษา และอุตสาหกรรมศิลป์ ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก 1-5 ปี ปฏิบัติการสอนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มทักษะ และมีงานสอนคิดเป็น 15-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ในค่านวิชางานเลือก ครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนแขนงงานช่างประคิษฐ์ และแขนงงานเกษตร โดยสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก เนื่องจากโรงเรียนจัดให้สอน และสอนตามความสนใจและสมัครใจสอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจเลือกแขนงงานต่าง ๆ ของวิชางานเลือกในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน ทั้งนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรมในวิชาที่กำลังทำการสอนอยู่

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีจำนวนนักเรียน 121-359 คน แขนงงานเลือกที่เปิดสอนส่วนใหญ่ คือ แขนงงานเกษตร แขนงงานบ้าน และแขนงงานช่างประคิษฐ์ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นสถานที่อบรม / ประชุมปฏิบัติเกี่ยวกับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก

2. สภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ในค่านต่าง ๆ ตามการปฏิบัติจริง ของผู้บริหาร และครูผู้สอน สรุปได้ดังนี้

2.1 ค่านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

เกี่ยวกับการจัดทำกำหนดการสอน และบันทึกการสอน โรงเรียนปรากฏว่า ส่วนใหญ่จัดให้มีการจัดทำทั้งกำหนดการสอน และบันทึกการสอน โดยส่วนใหญ่แล้วครูผู้สอน เป็นผู้จัดทำด้วยตัวเองทั้งกำหนดการสอน และบันทึกการสอน สำหรับบันทึกการสอนนั้น ครูผู้สอนจัดทำโดยศึกษาจุดประสงค์การ เรียนรู้ประกอบการจัดทำ และศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด

เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรนั้น ได้มีการจัดทำขึ้น โดยวิธีการจัดทำส่วนใหญ่ คือ คณะกรรมการระดับเขตการศึกษา จัดทำขึ้นใช้เองภายในเขตการศึกษา คณะกรรมการระดับจังหวัดทำขึ้นใช้เองภายในจังหวัด และครูผู้สอนแต่ละคนจัดทำกันเอง ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรดังกล่าว คือ ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำหรับเอกสาร-

ประกอบหลักสูตรที่จัดทำขึ้นส่วนใหญ่ ได้แก่ แผนการสอน กำหนดการสอน บันทึกการสอน และใบงาน เอกสารประกอบหลักสูตรที่ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ใช้ คือ คู่มือการจัดการเรียน การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ แผนการสอนในระดับเขตการศึกษา หนังสือ ความรู้สำหรับครู และกำหนดการสอน ในคํานการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการจัดทำ เอกสารประกอบหลักสูตรนั้น ครูผู้สอนมีส่วนร่วมจัดทำ กำหนดการสอน หนังสือความรู้ สำหรับครู คู่มือการจัดการเรียนการสอน และแผนการสอนในระดับเขตการศึกษา

2.2 คํานการจัคมีจจัยและสภาพทาง ๆ เพื่อการใ้หลักสูตร

เกี่ยวกับการเตรียมครูผู้สอน โรงเรียนส่วนใหญ่สำรวจความพร้อม ของครูผู้สอนในโรงเรียนก่อนเปิดสอนงานเลือกแต่ละแขนงงาน โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการ สัมภาษณ์ครูผู้สอน ส่วนวิธีการที่โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้เตรียมครูผู้สอนเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตร คือ การแจกเอกสารแนวการสอนให้ศึกษาพร้อมทั้งหลักสูตร และขอข่ายวิชา โรงเรียนส่วนใหญ่ช่วยเหลือครูผู้สอนในการเพิ่มพูนทักษะความรู้ในวิชาที่สอน โดยการ สนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น และวิธีการที่โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้สร้างขวัญและกำลังใจ ให้ครูผู้สอน คือ ชักถามถึงปัญหาการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า โรงเรียนมีการสำรวจ ความพร้อม ของครูผู้สอนก่อนเลือกสอนงานเลือกแขนงทาง ๆ ของโรงเรียน โดยส่วนใหญ่ ใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือกับครูผู้สอน เกี่ยวกับจำนวนครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ ในการสอนวิชางานเลือกในปีการศึกษา 2529 ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีจำนวน เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน แต่มีครูผู้สอนบางส่วนตอบว่า ยังมีจำนวน ไม่เพียงพอ โดยมีวิธีการแก้ปัญหาด้วยการส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรม ส่วนการเสริม ขวัญและกำลังใจที่ได้รับจากทางโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่ คือ การมอบหมายงานตาม ความสามารถ

เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนนั้น เอกสารประกอบหลักสูตรที่ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้ผู้สอน คือ คู่มือการจัดการเรียนการสอน หนังสือความรู้สำหรับ ครู ใบงาน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสำรวจเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน โดยให้ครู ผู้สอนรายงานความต้องการมายังฝ่ายบริหาร เป็นส่วนใหญ่ ส่วนรายละเอียดของการ สำรวจนั้นส่วนใหญ่เกี่ยวกับ ความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และการนำไปใช้ของครู สำหรับวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการให้

การสนับสนุนในค่านวัสดุต่าง ๆ และช่วยเหลือค่านงบประมาณ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า เอกสารหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ที่มีในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ คู่มือการจัด การเรียนการสอน แผนการสอนจากเขตการศึกษา และหลักสูตรแม่บท เอกสารที่พื้น้อย คือ หนังสือค่านค่นคว่าสำหรับนักเรียน ค่านวัสดุ อุปกรณ์การสอน และเครื่องมือในการ ฝึกปฏิบัติ ที่มีอยู่ส่วนใหญ่มีสภาพทันสมัยใช้การได้ดี แต่มีจำนวนไม่เพียงพอ การแก้ปัญหา ความไม่เพียงพอของวัสดุการสอน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการนำวัสดุในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ ส่วนการแก้ปัญหาค่าความไม่เพียงพอของอุปกรณ์การสอน และเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดทำขึ้นเอง นอกจากนั้นส่วนใหญ่มีการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาเป็น ปัจจัยประกอบการสอน โดยการนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

เกี่ยวกับสถานที่ใช้สอน และห้องฝึกปฏิบัติ ส่วนใหญ่ทั้งผู้บริหารและ ครูผู้สอน ทอมตรงกันว่า สถานที่ที่ใช้สอนและห้องฝึกปฏิบัติมีเพียงพอ มีการดูแลรักษาที่ จะใช้งานได้ตลอดเวลา โดยผู้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและปรับปรุง ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน เป็นส่วนใหญ่ ส่วนโรงเรียนบางแห่งที่ยังไม่ได้จัดให้มีการดูแลรักษาปรับปรุงนั้น เหตุผลส่วนใหญ่ คือ ยังไม่มีห้องฝึกปฏิบัติ สำหรับเกณฑ์ในการจัดสภาพของห้องฝึกปฏิบัติ วิชางานเลือกในโรงเรียนส่วนใหญ่ถือเกณฑ์ความสะดวกต่อการใช้ของทั้งผู้สอนและผู้เรียน และความสอดคล้องกับลักษณะกระบวนการ เรียนการสอนของกลุ่มประสบการณ์ เกี่ยวกับ สภาพความเป็นจริงของห้องฝึกปฏิบัติ วิชางานเลือก ในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ ตอบว่า มีความสะดวกต่อการใช้ของทั้งผู้สอนและผู้เรียน และมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ส่วนครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า สภาพห้องฝึกปฏิบัติมีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน การจัดสภาพของห้องฝึกปฏิบัติในการสอนวิชางานเลือก ส่วนใหญ่ใช้ห้องเรียนเดิมในการ ฝึกปฏิบัติ และจัดห้องฝึกปฏิบัติโดยเฉพาะให้สอดคล้องกับรายวิชา โดยครูผู้สอนใช้ห้อง ฝึกปฏิบัติในการเรียนการสอนวิชางานเลือกทุกครั้ง

2.3 ค่านการจัดกาเรียนการสอน

เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการเตรียม การสอนทุกครั้ง มีการชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานให้นักเรียนทราบ ทอนเปิดภาคเรียน มีการชี้แจงจุดประสงค์ในการเรียนตามแผนการสอนแต่ละครั้งให้ นักเรียนทราบก่อนการสอนทุกครั้ง และให้โอกาสนักเรียนได้เรียนทฤษฎีก่อนปฏิบัติทุกครั้ง

อุปกรณ์การสอนที่ใหม่มากที่สุด คือ ของจริง และการใช้อุปกรณ์การสอนในการสอนภาค
ทฤษฎี ส่วนใหญ่ใช้ในบางเรื่องที่นักเรียนไม่เข้าใจ ส่วนโอกาสในการฝึกปฏิบัติของ
นักเรียนนั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทุกครั้งที่เป็นภาคปฏิบัติ และมีการชี้แจง
ข้อบกพร่องในการฝึกปฏิบัติของนักเรียนทุกครั้ง ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดให้มีการพา
นักเรียนไปทำงานหรือศึกษานอกสถานที่ เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในท้องที่กั้นการการ
คมนาคมไม่สะดวก และโรงเรียนขาดงบประมาณ

เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่จัดให้มี
กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน โดยการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนเป็นบาง
แผนการสอน กิจกรรมเสริมการเรียนการสอนที่ส่วนใหญ่จัด คือ จัดป้ายนิเทศ สำหรับผู้มี
ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอนและนักเรียนที่เรียน
ร่วมกันทำ

เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความชำนาญในการใช้
และสาธิตวิธีใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ส่วนวิธีสอนที่ใช้สอนในแขนงงานทั้ง 5
แขนงงาน คือ แขนงงานบ้าน แขนงงานเกษตร แขนงงานช่าง แขนงงานช่างประดิษฐ์
และงานอาชีพอื่น ๆ นั้น ส่วนใหญ่ใช้วิธีการเรียนด้วยการปฏิบัติและวิธีสาธิต ครูผู้สอน
ส่วนใหญ่มีความถนัดในวิธีสอนแบบการเรียนด้วยการปฏิบัติ และวิธีการสาธิต สำหรับ
เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกวิธีสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยึดเกณฑ์ความตรงตามจุดประสงค์ และ
ความพร้อมของผู้เรียน ส่วนเอกสารประกอบหลักสูตรที่ใช้ในการสอนแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่
ใช้ แผนการสอน และคู่มือการจัดการเรียนการสอน

เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่
ประเมินผลงานในการฝึกปฏิบัติของนักเรียนทุกครั้ง โดยประเมินผลในด้าน วิธีการ
กระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตลอดจนเจตคติและนิสัยการทำงาน ส่วนวิธีการ
ที่ใช้ในการวัดผลการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ใช้การสังเกตการปฏิบัติงาน และฝึกปฏิบัติ
แล้วเก็บคะแนน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดผลให้
นักเรียนทราบก่อนเริ่มการสอนทุกแขนงงานในวิชางานเลือก และชี้แจงข้อบกพร่องให้
นักเรียนทราบหลังจากการสอนทุกครั้ง

3. ปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม สรุปได้ดังนี้

3.1 คำนการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

เกี่ยวกับการจัดทำกำหนดการสอน และบันทึกการสอน ผู้บริหาร และครูผู้สอน ส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ งบประมาณที่ใช้ดำเนินงานไม่เพียงพอ ส่วนปัญหารองลงไปนั้น ผู้บริหารตอบว่า เป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ ส่วนครูผู้สอนตอบว่า เป็นปัญหาเกี่ยวกับช่วงเวลาในการดำเนินการไม่เพียงพอ

เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ งบประมาณที่ใช้ดำเนินงานไม่เพียงพอ ส่วนปัญหารองลงไปนั้น ผู้บริหารตอบว่า คือ ปัญหาการขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ และขาดแหล่งวิชาการในท้องถิ่น ส่วนครูผู้สอนตอบว่า คือ ปัญหาเกี่ยวกับช่วงเวลาในการดำเนินการไม่เพียงพอ

3.2 คำนการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

เกี่ยวกับการเตรียมครูในการใช้หลักสูตรนั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ พื้นฐานความรู้ความสามารถของครูต่างกัน และการขาดครูผู้ดำเนินงานที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาสำคัญ คือ ยังไม่ได้รับการแนะนำชี้แจงการใช้หลักสูตร ไม่ได้รับการอบรม และไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้หรือการจัดอบรม

เกี่ยวกับการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ

เกี่ยวกับสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ สถานที่ฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ และการควบคุม ดูแล รักษา ปรับปรุง ส่วนครู-

ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ สถานที่ฝึกปฏิบัติไม่สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา และขนาดของห้องปฏิบัติไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน

3.3 คำนการจัดการเรียนการสอน

เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ ความรู้พื้นฐานของนักเรียนต่างกัน

เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ และเวลาในการจัดไม่เพียงพอ

เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ การขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน

เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนไม่เพียงพอ และเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนไม่ชัดเจน

สรุปผลการวิเคราะห์เอกสารประกอบหลักสูตร

เอกสารประกอบหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521- กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม มี 2 ประเภท คือ

1. ประเภทเอกสารประกอบหลักสูตร ที่ใช้ร่วมกันในทุกวิชาของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

2. ประเภทเอกสารประกอบหลักสูตร ที่ใช้เฉพาะในวิชางานเลือกของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

เอกสารประกอบหลักสูตร ที่ใช้ร่วมกันในทุกวิชาของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ โดยกล่าวถึงเฉพาะ เอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวิชางานเลือกเท่านั้น มีเอกสารดังต่อไปนี้

1. คู่มือการจัดการเรียนการสอน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับประถมศึกษา จำนวน 1 เล่ม

2. เนื้อหารายละเอียดงานเลือก กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 1 เล่ม

3. หนังสือความรู้สำหรับครู กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับประถมศึกษา จำนวน 27 เล่ม

4. หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 1 เล่ม

เอกสารประกอบหลักสูตรที่ใช้เฉพาะในวิชางานเลือก ของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีเอกสารดังนี้

1. แผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก โดยแยกเป็น
1.1 แผนการสอนงานเลือกแขนงงานบ้าน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 (ปรากฏอยู่ในตอนท้ายของแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) จำนวน 1 เล่ม

1.2 แผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 งานเลือก เล่ม 1-4 จำนวน 4 เล่ม

2. ใบงาน

3. ใบความรู้

4. กำหนดการสอน

5. บันทึกการสอน

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม มีประเด็นสำคัญที่น่าจะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี ซึ่งนับว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานนานพอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารทั้งหมดยังไม่เคยเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

วิชางานเลือก

สำหรับครูผู้สอนนั้น ผลการวิจัยปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ สุโท เจริญสุข (2515 : 438-439) กล่าวว่า เป็นวัยที่สังคมยอมรับว่า มีความสามารถรับผิดชอบงานทุกด้านสูง เป็นผู้นำสังคมและชุมชนได้เป็นอย่างดี จึงหวังได้ว่า ในด้านการสอนก็ย่อมจะรับผิดชอบได้เช่นเดียวกัน ประกอบกับชั่วโมงที่สอนในหนึ่งสัปดาห์ ส่วนใหญ่ประมาณ 15-20 ชั่วโมง ซึ่งถือว่าพอเหมาะไม่มากจนเกินไป แต่อย่างไรก็ตามครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก อยู่ในช่วงเวลา 1-5 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยังไม่มีประสบการณ์มากนัก ซึ่งนับเป็นจุดอ่อนประการหนึ่งของการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผล ประกอบกับจุดอ่อนอีกประการหนึ่ง คือ จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนวิชางานเลือก เนื่องจากโรงเรียนจัดให้สอน มีลักษณะเป็นการสอนด้วยความจำเป็น ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักขณา สมเชื้อ (2524 : 104) ภิญญ์ ศรีเพชร (2527 : 54) และชอทิพย์ ขรรฆรักษ์ (2529 : 142) ซึ่งพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเพราะความจำเป็น การที่ผู้วิจัยกล่าวว่าข้อมูลที่ได้พบนี้ถือเป็นจุดอ่อนอีกประการหนึ่งนั้น เนื่องจากครูที่ถูกจัดให้สอนอาจไม่มีความถนัดเพียงพอ อาจปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร โดยอ้างว่าตนไม่มีความถนัด การที่จะแก้จุดอ่อนทั้ง 2 นี้ ให้หมดไป คือ จะต้องจัดหาครูที่มีความชำนาญในแต่ละงานมาเป็นผู้สอน หมายถึง ครูที่สำเร็จการศึกษามาทางด้านงานอาชีพ หรืออาชีวศึกษา แต่เมื่ออัตราและตำแหน่งไม่มี การแก้ปัญหาตามแนวทางนี้ย่อมเป็นไปได้ยาก ผู้วิจัยเห็นว่า ทางเลือกในการแก้ปัญหาคำแนะนำการขาดแคลนครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่ควรพิจารณา ก็คือ การจัดอบรมครูผู้สอนทุกคนให้มีความรู้ความชำนาญด้านงานต่าง ๆ โดยเฉพาะแต่จากข้อมูลที่ได้มา พบว่า ครูผู้สอนเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมในวิชาที่สอนอยู่ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักขณา สมเชื้อ (2524 : 9) เสริมวิทย์ ศุกเมธี (2525 : 9) และชอทิพย์ ขรรฆรักษ์ (2529 : 136) กล่าวคือ ข้อมูลที่พบ ครูส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานที่ตนสอน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารระดับสูงกว่าโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์น้อยกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ และเนื่องจากการ

ซากงประมาณในการจัดอบรม จุดอ่อนเหล่านี้มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะต้องแก้ไข สำหรับแนวทางแก้ไขนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 ข : 191) ได้เสนอแนะแนวทางไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เพื่อให้เกิดความมั่นใจที่จะสอนงานนั้น ๆ ได้ โดย การส่งครูไปอบรมระยะสั้น 3-5 วัน ในวิทยาลัยครู หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่อยู่ ใกล้ ๆ โดยขอความร่วมมือจากหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ

ในด้านการเลือกสอนงานเลือกในโรงเรียนนั้น ผลจากการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนเป็นผู้เลือกเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรมวิชาการ (2528 : 161) ที่ว่าการเลือกสอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อนำมาสอนใน ชั้นประถมศึกษา แต่ละปีการศึกษานั้น ผู้บริหารมอบหมายให้ครูผู้สอนเป็นผู้ตัดสินใจเลือก เสียเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นการเลือกเรียนงานเลือกในโรงเรียนประถมศึกษา โดยทั่วไป จึงเป็นในลักษณะเลือกตามความถนัดของครูผู้สอนมากกว่าผู้เรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การเลือก สอนด้วยวิธีการนี้อาจส่งผลในทางลบมากกว่าทางบวก ทั้งนี้เพราะจากข้อมูลที่ปรากฏ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่ เป็นโรงเรียนที่มีครูผู้สอนงานเลือกเพียงโรงเรียนละ 1 คน ดังนั้นการที่บุคคลเพียง คนเดียวของแต่ละโรง เป็นผู้ตัดสินใจเลือกเองว่า จะสอนงานเลือกอะไรแล้ว อาจทำ ได้ไม่เหมาะสมรัดกุม และเกิดความผิดพลาดได้ เช่น ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน ไม่ตรงกับ ความสนใจของผู้เรียน ไม่สอดคล้องกับสภาพของสังคม ไม่สอดคล้องกับหลักการของ หลักสูตรที่ต้องการให้พื้นฐานและประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งอาจส่งผลเสียไปถึงเจตคติ ของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดสอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ใน โรงเรียนด้วย การแก้ปัญหาในเรื่องนี้ กรมวิชาการ(2528 : 61) ได้เสนอแนะ แนวทางปฏิบัติไว้เพื่อจะให้การเลือกนั้นรัดกุม เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุดให้ผู้บริหาร โรงเรียนจัดให้มีการเลือกในรูปคณะกรรมการ ซึ่งเรียกว่า คณะกรรมการวิชาการ โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน ครูผู้สอนและครูในโรงเรียนเป็นกรรมการ วิธีการนี้ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เพราะวิธีการนี้เป็นวิธีการที่คำนึงถึงความ สนใจ ความถนัดของนักเรียน ความพร้อมของครูผู้สอนของโรงเรียน ของผู้ปกครอง ความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ทรัพยากร แหล่งวิทยาการ

และสถานประกอบการอาชีพอิสระ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างงานเลือกกับงานพื้นฐานอย่างแท้จริง แต่จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกในรูปของคณะกรรมการมีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 12.37 เท่านั้น จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ควรจัดให้มีการอบรมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้าใจ และปฏิบัติตามแนวทางนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีส่วนรับผิดชอบโดยตรง คือ ผู้บริหาร ซึ่งจากผลการวิจัยก็พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดไม่เคยเข้ารับการอบรมในกลุ่มวิชานี้ด้วยเช่นกัน ในเรื่องการอบรมนี้ วิทยุ โยธา สาร (2516 : 177) กล่าวถึงการอบรมว่า ครูหรือบุคลากรของโรงเรียนแม้จะมีความสามารถดีเกินเพียงใดก็ตาม ถ้าเวลายาวนานไปนาน ๆ บรรดาความรู้ความชำนาญย่อมอ่อนลงไปเป็นธรรมดา การให้ครูหรือบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเป็นสิ่งจำเป็นที่นาสนับสนุนทุกวิถีทาง เพื่อพัฒนาครูให้เข้มแข็งทันสมัย และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

2.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ในด้านการจัดทำกำหนดการสอน จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำกำหนดการสอน โดยครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำเอง เหตุที่โรงเรียนแต่ละแห่งจัดทำเองนั้น เพราะการเลือกสอนงานเลือกของโรงเรียนแต่ละแห่งต่างกัน จากการวิเคราะห์เอกสาร "กำหนดการสอน" ที่จัดทำขึ้น พบว่า ส่วนใหญ่ทำกันอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้เป็นแนวทางเท่านั้นว่า ในปีหนึ่งจะสอนเนื้อหาอะไรบ้าง ให้มีจำนวนคาบครบ 300 คาบ โรงเรียนบางแห่งมิได้จัดทำออกมาเป็นเอกสารอย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องรีบแก้ไข ทั้งนี้เพราะกำหนดสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูผู้สอนได้วางแผนในการสอน จัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ครูสามารถประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครบตามเนื้อหาและขั้นตอนตามที่แผนการสอนได้กำหนดไว้ การจัดทำกำหนดการสอนของโรงเรียน จึงควรทำอย่างมีหลักเกณฑ์ และมีรูปแบบที่เด่นชัด ซึ่งถ้าหากว่าโรงเรียนจัดให้มีการเลือกสอนงานเลือกในรูปของคณะกรรมการดังที่ได้เสนอแนะไว้ในตอนต้นแล้ว ก็ควรจัดทำออกมาในรูปกำหนดการสอนที่สมบูรณ์ด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า กำหนดการสอนควรจะมีรูปแบบดังนี้

สปีคาคท์ที่	หน่วย/แผนการสอน	เนื้อหา/กิจกรรม	จำนวนคาบ	หมายเหตุ

ส่วนในด้านการจัดทำบันทึกการสอนนั้น จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำบันทึกการสอน โดยครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำเอง โดยศึกษาจากประสงค์ การเรียนรู้ประกอบการจัดทำและศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเรื่องที่ควรให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพราะบันทึกการสอนนั้นเป็นแนวทางสำหรับครู ในการเตรียมการสอน คำเนิการสอน และวัดผล/ประเมินผลการเรียนการสอนแต่ละ ครั้ง และเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่ผู้ทำบันทึกการสอน คือ ครูผู้สอนเอง ประกอบกับ ครูผู้สอนได้ศึกษาจากประสงค์การเรียนรู้ และศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด ประกอบ การจัดทำ ซึ่งถือได้ว่าเป็นวิธีการที่ถูกตอง และจากการศึกษาวิเคราะห์แผนการสอน ที่ครูใช้ซึ่งเขตการศึกษา 5 เป็นผู้จัดทำนั้น ผู้วิจัยพบว่า แผนการสอนดังกล่าวมีความ ครบครันในเนื้อหา และมีความถูกต้องตามหลักการทุกประการ ซึ่งเมื่อมีปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เกื้อหนุนเช่นนี้ ก็หวังได้ว่าการทำบันทึกการสอนคงเป็นไปได้ดี และนำไปใช้อย่าง ได้ผล ภายใต้คำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิดของผู้บริหาร

ในด้านการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า เอกสารประกอบหลักสูตร ส่วนใหญ่มีการจัดขึ้นจากเขตการศึกษา คณะกรรมการการ- ประถมศึกษาจังหวัดทำขึ้นใช้เองภายในจังหวัด และครูผู้สอนแต่ละคนจัดทำเอง โดย เอกสารที่จัดทำส่วนใหญ่ คือ แผนการสอน กำหนดการสอน บันทึกการสอน และใบงาน ผู้มีส่วนร่วม คือ ครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ รองลงมา คือ ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยครูผู้สอนตอบว่า เอกสารที่ไ้มาก คือ คู่มือการจัดการเรียนการสอน แผนการสอน จากเขตการศึกษา หนังสือความรู้สำหรับครู และกำหนดการสอน ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ในการใช้เอกสารประกอบหลักสูตรดังกล่าว ครูผู้สอนอาจไม่ได้ศึกษาถึงผู้จัดทำว่า คือ คณะใดบุคคลใดบ้างก็ได้ ตัวอย่างเช่น หากว่าครูผู้สอนใช้เอกสารคู่มือการจัดการเรียน- การสอนมาก และศึกษาถึงผู้จัดทำก็ควรกล่าวถึงนักวิชาการ กรมวิชาการด้วย เป็นต้น

สำหรับในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหาร วิชาการ โรงเรียน และวิชาการกลุ่ม ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบด้านวิชาการ โรงเรียนในระดั้มใกล้เคียงกับครูผู้สอน ควรคำนึง และชี้แจงให้ครูผู้สอนทราบในการประชุมอบรมทางวิชาการกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ ที่มีขึ้นด้วย สำหรับในค่านเอกสารประกอบหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า กลุ่มโรงเรียน น่าจะมีบทบาทในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรบางประเภท เช่น หนังสือความรู้ สำหรับครู หนังสือความรู้สำหรับนักเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพราะในลักษณะของการจัดกลุ่ม โรงเรียน มักจะถือเกณฑ์ของ โรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกันเป็นกลุ่ม โรงเรียนเดียวกัน จึงพอ สันนิษฐานได้ว่า โรงเรียนในกลุ่มเดียวกันควรมีสภาพท้องถิ่นที่ใกล้เคียงกันด้วย เนื่องจาก อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และเหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ จากการศึกษาถึงสภาพของจังหวัด สมุทรสงคราม พบว่า มีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันเป็นแหล่ง ๆ ภายในจังหวัด ซึ่ง ย่อมส่งผลถึงการ เลือกแขนงงานวิชาการเลือกที่แตกต่างกันด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าว สนับสนุนให้มีการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชา งานเลือก ขึ้น โดยกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้โดยอาจขอความร่วมมือจากครูผู้มีทักษะ และความชำนาญของแต่ละโรงเรียน วิทยากรในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญจากเขตการศึกษา และกรมวิชาการ ร่วมกันจัดทำ ก็จะทำให้มีเอกสารประกอบ หลักสูตรเพิ่มเติมขึ้น ส่วนค่านงบประมาณอาจใช้งบประมาณในระดับกลุ่มโรงเรียน และ ของงบประมาณของทางจังหวัดด้วย และจากการวิเคราะห์เอกสารประกอบหลักสูตรที่มี ใช้อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เอกสารประกอบหลักสูตร ดังกล่าวมีความสมบูรณ์ ครบคลุม และ ถูกต้อง ซึ่งกลุ่มโรงเรียนสามารถศึกษารูปแบบของเอกสารเหล่านั้น เพื่อเป็นแนวทางใน การจัดทำต่อไป

2.2 การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

ในค่านการเตรียมครูผู้สอน ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ มีการสำรวจความพร้อมของครูผู้สอนของ โรงเรียนก่อนเปิดสอนงานเลือกแต่ละแขนง โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ซึ่งนับว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม เพราะส่วนใหญ่เป็น โรงเรียนขนาดเล็กมาก และขนาดกลาง มีครูผู้สอนงานเลือกเพียงโรงเรียนละ 1 คน

จึงเป็นการสะดวก ประหยัด และไม่เสียเวลา ประกอบกับผู้สัมพันธ์กับปฏิบัติงานร่วมกัน
 ในโรงเรียนทำให้เกิดความสนิทสนม และเชื่อว่าน่าจะได้รับข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง
 ส่วนวิธีการช่วยเตรียมครูผู้สอนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ด้วยการแจกเอกสารให้ศึกษา
 อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนเห็นว่า ครูผู้สอนสามารถที่จะศึกษาเองได้ สำหรับการ
 ช่วยเหลือครูผู้สอนในการเพิ่มพูนทักษะความรู้ในวิชาที่สอน โดยการสนับสนุนให้เข้าอบรม
 ระยะสั้นนั้น มีข้อสังเกตว่า ข้อมูลที่ได้เป็นเพียงแนวทางที่จะปฏิบัติของโรงเรียนเท่านั้น
 แต่ยังไม่ได้ปฏิบัติจริง เพราะจากผลการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าอบรมใน
 วิชาที่สอน ซึ่งก็อาจจะเป็นไปได้ว่า ทางโรงเรียนไม่ได้จัดส่งครูไปอบรมจริง หรือไม่มี
 การจัดการอบรมในลักษณะนี้ขึ้นจึงไม่ได้ส่งครูไปอบรม ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางการจัด
 การอบรมระยะสั้นนี้ สมควรให้มีการจัดขึ้น เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้แก่ครูผู้สอน ทั้งนี้จะ
 เห็นได้ว่า แนวทางการจัดอบรมนี้สอดคล้องกับความเห็นของครูที่ว่าในกรณีที่ครูที่มีความรู้
 ความสามารถไม่เพียงพอควรส่งเข้าอบรม ส่วนในด้านการเสริมขวัญและกำลังใจให้
 ครูผู้สอนนั้น เป็นไปได้ว่าทางโรงเรียน และครูผู้สอนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ
 ที่คลาดเคลื่อนกัน กล่าวคือ โรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนเสริมขวัญและกำลังใจ
 แก่ครูด้วยการชกถามปัญหาการสอน แต่ครูผู้สอนกลับเห็นว่า การเสริมขวัญกำลังใจที่ได้
 รับ คือ การมอบหมายหน้าที่ให้ทำตามความสามารถ จึงควรมีการปรับแนวทางการเสริม
 ขวัญและกำลังใจให้สอดคล้องกัน ก็จะช่วยให้การเสริมขวัญกำลังใจ เป็นไปอย่างได้ผล
 ซึ่งถือได้ว่าเป็นการช่วยเตรียมครูในการปฏิบัติงานใดทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับรายงาน
 สรุปผลการประชุม และข้อเสนอแนะ เรื่องการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและ
 พื้นฐานอาชีพ ระดับประถมศึกษา เมื่อวันที่ 27-28 สิงหาคม 2527 ของกรมวิชาการ
 (2528 : 175) ที่ให้ข้อคิดเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรให้สิ่ง
 ท่อป้อนนี้แก่ครู คือ ให้ความรู้ หรือการอบรมในแง่ปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาครูไม่เข้าใจหลักสูตร
 หรือไม่ถนัดในการสอน ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการและความ
 จำเป็นในการเรียนการสอน เช่น กลุ่มประสบการณ์ใดมีปัญหามาก ก็เน้นเป็นพิเศษ และ
 ควรให้กำลังใจแก่ครูผู้สอน ด้วยการออกเยี่ยมเยียน แนะนำ ช่วยแก้ปัญหา ยกย่องชมเชย
 เมื่อทำดี ปูบนำเห็นใจความชอบเป็นพิเศษ โดยเน้นงานวิชาการเป็นหลัก

ในค่านี้อีกการ เรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า สื่อการเรียน-
 การสอน ประเภทเอกสารประกอบหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก
 ที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้ครูผู้สอน คือ คู่มือการจัดการ เรียนการสอน หนังสือความรู้
 สำหรับครู ใบงาน ส่วนที่จัดให้น้อย คือ หนังสือค้นคว้าสำหรับนักเรียน และครูผู้สอน
 ทอบว่า เอกสารประกอบหลักสูตร ที่มีในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ คู่มือการจัดการเรียน
 การสอน แผนการสอนจากเขตการศึกษา และหลักสูตรแม่บท ส่วนเอกสารที่ม้น้อย คือ
 ค้นคว้าสำหรับนักเรียน สำหรับเอกสารประกอบหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า มีประเด็นที่น่าจะ
 นำมาอภิปราย 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก การที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้อ้างถึง
 แผนการสอนจากเขตการศึกษา ในขณะที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของเอกสารนี้
 อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีความรับรู้เกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตรมากกว่า เนื่องจาก
 ครูเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง ในประเด็นนี้จึงควรคำนึงถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร
 แก่ผู้บริหารอย่างทั่วถึง ประเด็นถัดมา คือ พบว่า ทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอน ทอบตรงกัน
 ว่า เอกสารประกอบหลักสูตรที่ม้น้อย คือ หนังสือค้นคว้าสำหรับนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่อง
 ที่ต้องรีบแก้ไข ทั้งนี้ตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (2525 :
 ๗) มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ไว้หลายประการ โดย
 เฉพาะอย่างยิ่ง ในข้อ 2.7 มุ่งให้ผู้เรียนมีนิสัยและรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
 อยู่เสมอ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรเร่งรัดแก้ปัญหานี้ โดยอาจจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อ
 เพิ่มเติม หรือใช้วิธีการอื่น ๆ ที่แต่ละโรงเรียนเห็นว่าเหมาะสม จากการวิจัยยังพบว่า
 โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสำรวจเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ในด้านความสอดคล้องกับ
 เนื้อหาวิชา โดยวิธีการรายงานความต้องการมายังฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดี
 ที่ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญในค่านี้อีกการ เรียนการสอน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
 วิชางานเลือก เพราะการที่ครูจะใช้หลักสูตรได้อย่างได้ผล ก็ต้องควบคู่ไปกับสื่อการเรียน
 การสอนด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ โบซอง (Beauchamp 1964 :
 319) ว่า ในการจัดหลักสูตรที่ดีต้องจัดเสนอแนะให้ครูใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนควบคู่ไปกับ
 กิจกรรม และความสามารถ ความต้องการของนักเรียนแต่ละคน และเมื่อใช้หลักสูตร
 ไปแล้ว ต้องมีการติดตามผล ค่าเป็นการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบประสานสัมพันธ์กัน
 อย่างสอดคล้องตามจุดหมาย ซึ่งจะช่วยให้การใช้หลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจ พบว่า วัสดุ อุปกรณ์การสอน มีสภาพทันสมัยใช้การได้ดี แต่มีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ เณิมธีรนนท์ (2528 : 159) ที่ว่าผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยให้การสนับสนุนด้วยวัสดุ และงบประมาณ และครูผู้สอนแก้ปัญหาโดยการนำวัสดุในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ และใช้วิธีการจัดทำอุปกรณ์ขึ้นเอง สำหรับการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นวิธีที่เหมาะสมมาก ทั้งนี้เพราะการที่ครูนำทรัพยากรในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรในแง่ที่เป็นวัสดุสิ่งของ หรือบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรนั้น นับว่าเป็นการแก้ไข้ปัญหาที่ตรงประเด็น โดยเฉพาะการนำบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรน่าจะทำได้ย่่างดี เพราะผู้ที่เรียนหรือผู้ที่ได้รับผลประโยชน์เป็นบุตรหลานของเขาเอง แต่จากผลการวิจัยกลับปรากฏว่า ครูผู้สอนเชิญบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในการสอนงานเลือก ยังทำได้น้อย (เพียงร้อยละ 23.96) ซึ่งสอดคล้องกับ "ผลการติดตามและประเมินผล โครงการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยความร่วมมือขององค์การยูนิเซฟ" ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 187) อาจพิจารณาได้ว่าเป็นไปได้ 2 ทาง คือ อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่ขอความร่วมมือจากชุมชน หรือขอความร่วมมือแล้วแต่ได้รับการปฏิเสธ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเข้าใจ และเห็นความสำคัญในการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และข้อสำคัญ คือ ทางโรงเรียนต้องมีโครงการที่แน่นอน กำหนดการสอนที่ชัดเจน แจ่ม-เรื่องที่จะสอนในครั้งนั้น ๆ ให้ทราบล่วงหน้า เพื่อวิทยากรจะได้วางแผน และเตรียมตัวได้ทัน ผู้วิจัยเห็นว่า กิจกรรมการนำบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรนี้ ควรได้รับการส่งเสริมจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบัน เพราะเป็นประโยชน์ทางวิชาการโดยตรง และยังเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนให้เกิดขึ้นกับชุมชนและท้องถิ่นอีกด้วย

ในค่านสถานที่ใช้สอนและห้องฝึกปฏิบัตินั้น ผลการวิจัย พบว่าห้องฝึกปฏิบัติมีเพียงพอ มีการดูแลพร้อมที่จะใช้งานได้ตลอดเวลาโดยส่วนใหญ่ ครูและนักเรียน เป็นผู้รับผิดชอบ ดูแล รักษา เกณฑ์การจัดสภาพห้องถือความสะอาดของผู้สอน

ผู้เรียน เป็นสำคัญ และความสอดคล้องกับลักษณะกระบวนการเรียนการสอน และเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งนับว่าเป็นผลดีต่อการเรียนงานเลือก เนื่องจากวิชานี้เป็นวิชาที่ท่องอาศัยการฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ เพื่อที่จะฝึกให้เกิดทักษะ และความชำนาญ ดังนั้นการที่มีห้องฝึกปฏิบัติที่เหมาะสม ก็จะทำให้การเรียนได้ผลเต็มที่ และมีข้อน่าสังเกตคือว่า ครูผู้สอนตอบว่า การจัดสภาพห้องปฏิบัติส่วนใหญ่ในห้องเรียนเดิมในการฝึกปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการที่ห้องเรียนเดิมในการฝึกปฏิบัตินั้นจะถือว่า มีสถานที่และห้องฝึกปฏิบัติเพียงพอนั้นไม่ถูกต้องนัก เพราะเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของวิชาแล้ว ควรที่จะมีห้องฝึกปฏิบัติเป็นสัดส่วนเฉพาะ เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรม

ในทำนกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรที่ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จะต้องสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพราะจากการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง ซึ่งแจ้งแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานให้นักเรียนทราบก่อนเปิดภาคเรียน ซึ่งแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนตามแผนการสอนแต่ละครั้งให้นักเรียนทราบก่อนการสอนทุกครั้ง ให้นักเรียนได้เรียนทฤษฎีก่อนปฏิบัติทุกครั้ง และให้โอกาสนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติทุกครั้งที่เป็นภาคปฏิบัติ มีการชี้แจงข้อบกพร่องในการปฏิบัติให้นักเรียนทราบทุกครั้ง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า มีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม บางส่วนที่ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรได้ ทั้งนี้เพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จะต้องสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ครูจึงต้องสอนให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด คือ บรรลุจุดประสงค์ตามเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ซึ่งต้องปฏิบัติตามกิจกรรมตามที่เสนอแนะไว้ในแผนการสอน แต่สภาพทางครอบครัวของนักเรียนนั้น นักเรียนอาจมีปัญหาในการจัดหาวัสดุฝึก เนื่องจากวัสดุฝึกบางอย่างราคาแพง นักเรียนมีฐานะยากจน วัสดุบางอย่างหายาก การที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จ จึงเป็นเรื่องลำบาก ผู้วิจัยเห็นว่า การแก้ปัญหาของครูควรจะต้องศึกษาแผนการสอนให้ละเอียด เพื่อให้เข้าใจจุดหมายของหลักสูตร และปรับ

การสอนของคนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และความพร้อมของนักเรียน ถ้าทำได้ดัง
 ที่กล่าวนี้ ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก จะสามารถจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยยังมีข้อนำสังเกตอีกประการหนึ่ง
 คือ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่มีกำหนดให้นักเรียนไปทำงานหรือศึกษานอกสถานที่ โดยให้
 เหตุผลว่า เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในท้องที่กั้นการคมนาคมไม่สะดวก และโรงเรียน
 ราชการประมาณ สำหรับในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ในทางปฏิบัตินั้นเมื่อมีปัญหาเรื่องการ
 คมนาคม และงบประมาณ โรงเรียนอาจพาคณะนักเรียนศึกษาภายในชุมชนก็น่าจะเพียงพอ
 ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวทางที่แผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 5-6 งานเลือก เล่ม 3 ขอบเขตการศึกษา 5 (2526 : 5) กล่าวถึง การศึกษา
 นอกสถานที่ไว้ว่า ถ้าครูไปถึงการเข้าเขมารถนำนักเรียนไปต่างจังหวัด นักเรียนประถมศึกษา
 ศึกษาส่วนใหญ่คงไม่มีโอกาสไปศึกษานอกสถานที่ แท้จริงแล้วการศึกษานอกสถานที่ คือ
 การไปคูหรือสัมผัสกับของจริงหรือสภาพจริงที่อยู่นอกห้องเรียน เช่น ไปคูแปลงคอกไม้
 ที่หน้าเสาธง ไปคูห้องน้ำ ห้องส้วมของโรงเรียน ไปคูวัด ไปคูไรต์ก ฯลฯ ซึ่งอยู่ใน
 บริเวณโรงเรียนหรืออยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียน ใช้เวลาตั้งแต่ 5 นาที จนถึง 1 ชั่วโมง
 หรือกว่านั้น จุดหมายของการไปศึกษานอกสถานที่ คือ ให้นักเรียนพบเห็นของจริง เพื่อ
 ฝึกทัศนียภาพต่าง ๆ เช่น การสังเกต ชยัน มีระเบียบ รับผิดชอบ ประหยัด ซื่อสัตย์
 อุตุน ฯลฯ มีใจมุ่งที่เนื้อหาของความรู้ที่ให้ไปศึกษาเท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่า กิจกรรม
 การเรียนการสอนวิธีนี้ครูควรวางแผนร่วมกับนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายของการไป
 ศึกษานอกสถานที่ กำหนดสถานที่ กำหนดวิธีไปมา กำหนดเวลา กำหนดแบ่งงาน แล้วครู
 และนักเรียนไปด้วยกัน หรือถ้าระยะทางไกล ๆ ก็อาจให้นักเรียนไปเอง แต่ภายใน
 การดูแลของครู เช่น ครูอาจยืนดูอยู่บนอาคารในขณะที่นักเรียนศึกษาในบริเวณโรงเรียน
 เป็นต้น

ในค่านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครู
 ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน โดยการจับเป็นบางแผน ซึ่งอาจเป็น
 ไปได้ว่าที่จัดเพียงบางแผนการสอนนั้นอาจเป็น เพราะในบางแผนการสอนต้องใช้
 เวลาในการสอนมากอยู่แล้ว จึงไม่มีเวลาสำหรับจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน
 หรืออาจเป็นเพราะกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนนั้นต้องใช้งบประมาณ เวลา และ

บุคลากรมาก ทั้งนี้เพราะจากผลการวิจัย พบว่า ผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริม การเรียนการสอนมีเพียงครูผู้สอน และนักเรียนเท่านั้น กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จึงเป็นเพียงการจัดป้ายนิเทศ ซึ่งที่จริงแล้วกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก นี้มีหลายประเภท เช่น แสวงผลงาน นักเรียน ประกวดผลงาน จำหน่ายสินค้าจากฝีมือนักเรียน เป็นต้น ในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่า กิจกรรมที่จัดไม่ควรซ้ำแนวทางเดิม กล่าวคือ มีแค่เพียงการจัดป้ายนิเทศเท่านั้น เพราะประโยชน์ของการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน นอกจากจะกระตุ้น เรา ความสนใจของนักเรียนที่เรียนวิชานั้น ๆ แล้ว ยังสามารถเร้าความสนใจนักเรียนกลุ่ม อื่น ๆ ทั้งในระดับเดียวกัน ระดับชั้นสูงกว่า และระดับชั้นรองลงไป รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ปกครองให้หันมาสนใจเทคโนโลยีที่ต่อกิจกรรมนี้ โดยเฉพาะวิชางานเลือกให้มากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจัดป้ายนิเทศเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถสนองจุดประสงค์เหล่านี้ได้ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังกล่าวไม่ควรจัด ทำโดยครูผู้สอนหรือนักเรียนที่เรียนเท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้มีส่วนร่วมในเรื่องนี้น่าจะ ดำเนินการในรูปของกลุ่มทำงานหรือคณะทำงาน โดยอาจทำงานในรูปของคณะกรรมการ จัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนของทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยมีครูผู้สอนจากกลุ่ม ประสบการณ์ร่วมเป็นกรรมการ มีนักเรียนร่วมเป็นคณะทำงาน มีผู้ปกครอง และบุคลากร ผู้ชำนาญการในท้องถิ่นเป็นที่ปรึกษา และมีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการดังกล่าวควรมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์ รวมทั้งกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือกด้วย หากทาง โรงเรียนสามารถจัดทำได้ ผู้วิจัยเชื่อว่าคงทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน มากขึ้น และยังเป็น การประชาสัมพันธ์หลักสูตรการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ให้ผู้ปกครองเข้าใจด้วยอีกทางหนึ่ง

ในค่านเทคนิคและวิธีสอน ผลการวิจัยเป็นที่น่ายินดีที่ว่า ครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีความชำนาญในการใช้ และสาธิตวิธีใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ แต่ก็มีข้อ น่าสังเกตว่า จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีอุปสรรคในเรื่องอุปกรณ์และเครื่องมือ มีไม่เพียงพอ ซึ่งแน่นอนว่าจะส่งผลเสียถึงการเรียนการสอน ถึงแม้ว่าครูผู้สอนจะมีความชำนาญในการใช้อุปกรณ์มากเพียงไรก็ตาม ส่วนวิธีสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้ คือ

การเขียนช่วยการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนช่วยการปฏิบัติจริง ทำจริงให้มาก เพราะมุ่งให้นักเรียนทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงาน และเห็นคุณค่าของการทำงานเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถพื้นฐาน ในการประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัย ความฉับ และความสามารถของแต่ละบุคคล (ประยงค์ จินตวงศ์ ม.ป.ป. : 43) และสอดคล้องกับหลักการของ พิณิจ รัตนกุล (2517 : 119) เสนอแนะหลักการสอนไว้ว่า ครูไม่ควรเป็นฝ่ายแสดงความคิดเห็นคนเดียว แต่ควรส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดปฏิบัติออกมา ในรูปการแสดงความคิดเห็น การกระทำด้วยตนเอง ซึ่งในภาคเรียนปฏิบัติเด็กจะต้องมีโอกาสฝึกฝนการทำงาน ฝึกทักษะด้วยตนเอง ส่วนวิธีสอนที่ไรของลงไป คือ การสาธิตนั้น อาจเป็นไปได้ว่า บางกรณีอุปกรณ์การสอน และเครื่องมือต่าง ๆ ไม่เพียงพอตามที่ครูผู้สอนให้ข้อมูลมาทำให้การสอนบางครั้งจำเป็นต้องใช้การสาธิตเท่านั้น แต่ถ้าพิจารณาถึงข้อมูลที่ได้มา พบว่า ครูผู้สอนให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติทุกครั้งที่เป็นภาคปฏิบัติ ก็อาจคาดคะเนได้ว่า ครูคงใช้วิธีการสาธิตก่อน แล้วให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง สำหรับในแขนงงานประดิษฐ์ ผลการวิจัย พบว่า นอกจากวิธีสอนส่วนใหญ่ที่ใช้ คือ วิธีการเรียนช่วยการปฏิบัติ และการใช้ใบงาน สำหรับการใ้ใบงานนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นวิธีที่เหมาะสมวิธีหนึ่ง เพราะจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ใบงานที่ใช้กันอยู่เป็นใบงานที่มีลักษณะสมบูรณ์ ถูกต้อง ทั้งนี้ใ้มีรูปแบบตัวอย่างปรากฏอยู่ในแผนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ของเขตการศึกษา 5 แล้วการใช้ใบงานนี้สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 ข : 182-184) กล่าวไว้ว่า ใบงานเป็นสื่อที่ดีมากชนิดหนึ่ง ซึ่งครูส่วนมากไม่นำมาใช้ แต่ที่จริงใบงานมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อครู และนักเรียนมาก ฉะนั้นในเรื่องเทคนิคและวิธีสอน หากว่าครูหันมาใช้ใบงานในการสอนภาคปฏิบัติแทนครูทำให้ดู แทนครูสาธิตให้ดู แล้วให้เกิดทำตามทุกขั้นตอนแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนมากที่สุด เพราะวิธีสอนนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้วางแผนร่วมกันในการทำงาน เป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก คือ ความมั่นใจ และภูมิใจในตนเอง ยิ่งกว่านั้น ครูผู้สอนยังไม่เห็นเหนื่อยเกินไปในการสอน มีเวลาดูแลเด็กอย่างทั่วถึง และช่วยเหลือเด็กเรียนอ่อนได้ สำหรับใบงานที่ปรากฏอยู่ในแผนการสอนกลุ่มงาน

และพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก จากเขตการศึกษา 5 นั้นมีอยู่เกือบทุกแขนงงาน ยกเว้นแขนงงานเกษตรนั้น ในขณะที่ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ได้จัดทำตัวอย่างใบงานของแขนงงานดังกล่าวเพิ่มเติมให้ไว้ในโครงการเร่งรัดคุณภาพ การประถมศึกษา กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ แล้ว ซึ่งครูผู้สอนหรือฝ่ายจัดทำสื่อ- การเรียนการสอนของโรงเรียน สามารถนำไปประยุกต์จัดทำขึ้นใช้ได้ สำหรับเทคนิค และวิธีการสอนนี้ นิโคลัส เบนเนทท์ (พิทา เทชครพงศ์ แปล 2521 : 50-60) ได้เสนอแนวทางไว้ดังนี้

1. ครูควรจะสอนแบบบรรยายให้น้อยลง ส่งเสริมให้นักเรียนมีการอภิปราย
 2. ครูควรบอกให้นักเรียนทำตามตนเอง และให้นักเรียนคิดสนใจเอง
 3. ครูควรตระหนักว่า การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการอภิปรายและทำกิจกรรม
 4. ครูควรอ้างอิงจากสภาพแวดล้อมจริงมาใช้สอน ส่วนการอ้างอิงถึงทฤษฎี และหนังสือแบบเรียนนั้นใช้น้อยที่สุด
 5. นาน ๆ ครั้งจึงควรให้เด็กทั้งสองได้เรียนในสิ่งเดียวกันในเวลาเดียวกัน ตามปกติแล้ว ห้องเรียนควรจะแบ่งเป็นกลุ่มตามความสามารถของนักเรียน
 6. ครูควร เป็นแต่เพียงผู้ช่วยเหลือนักเรียน ให้ดำเนินการด้วยตัวนักเรียนเอง
 7. กิจกรรมต่าง ๆ ไม่ควรให้ครูเป็นผู้สาธิต แต่ควรจะให้นักเรียนเป็นผู้วางแผน และดำเนินการเอง ครูให้การช่วยเหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้
 8. การประเมินผล ครูควรจะวัดผลในด้านการนำเอาความรู้ เจตคติ และทักษะ ไปใช้มากกว่าการพิจารณาเพียงดูจากคำตอบของนักเรียนว่าถูกหรือผิด
- ผู้วิจัยเห็นว่า หากครูผู้สอนปรับสภาพการสอนไปตามแนวทางที่ผู้ร่างหลักสูตร ได้วางไว้ ซึ่งมุ่งหวังให้ครูผู้สอนลดบทบาทของตนในฐานะผู้บอก ผู้อธิบาย มาเป็นผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้สัมคงจุดหมายของหลักสูตร

ในคํานการวัดและประเมินผลการเรียน ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ประเมินผลงานในการฝึกปฏิบัติของนักเรียนทุกครั้ง โดยประเมินผลใน คำนวิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนในการปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยเห็นว่า ยัง ไม่ครบทุกคําน ทั้งนี้เพราะการให้ความสำคัญต่อกระบวนการทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่าง เคียว ยังไม่พอเพียง ควรก้าวไปถึงผลสำเร็จของงานที่นักเรียนทำค้วย แต่อย่างไรก็ตาม การประเมินที่มีใ้เน้นหนักไปที่ส่วนใดส่วนหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะอาจเกิดผลเสียใ้ จึง ต้องทำไปค้วยกันอย่างผสมกลมกลืน กิจกรรมทั้งสองประการนี้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติใน การสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2526 : 523) โดยกล่าวไว้ว่า แนวการปฏิบัติในการสอนกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ โดยเฉพาะวิธีการประเมินผล ใ้กำหนดใ้ประเมินทั้ง 2 ส่วน คือ ประเมินในขณะที่ปฏิบัติงาน เพื่อดูกระบวนการทำงานว่าทำได้ถูกต้องตามขั้นตอนหรือไม่ และประเมินผลหลังการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบผลสำเร็จของงาน สำหรับวิธีการ ที่ใ้ใช้ในการวัดผลการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ใ้การสังเกตการปฏิบัติงาน มีการชี้แจง หลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดผลใ้นักเรียนทราบก่อนเริ่มการเรียน และชี้แจงข้อบกพร่อง ใ้ให้นักเรียนทราบหลังการเรียน การสังเกตการปฏิบัติงานนี้จะใ้ใ้ถึงนิสัยการทำงานของ นักเรียน ช่วยใ้ให้นักเรียนมีการปฏิบัติงานที่จริงจัง ไม่หยาบโหยง และเป็นระเบียบ และเป็น การช่วยใ้ครูประเมินผลการเรียนใ้ได้อย่างละเอียดและถูกต้อง มากกว่าการดูจาก ผลงานสำเร็จรูปใ้เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนในโรงเรียน ถือว่า "เป็นการเรียนรู้" จึงจำเป็นต้องใ้ผู้เรียน รู้หลักทฤษฎี และวิธีการที่ถูกต้องว่า ควร จะทำอะไรก่อนหลัง เพื่อสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เกี่ยวกับปัญหาในการใ้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่ม- การงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

ในคํานการจ้กทำกำหนดการเรียน และบันทึกการเรียน ปัญหาที่ผู้บริหาร และครูผู้สอนเห็นพ้องกัน คือ งบประมาณที่ใ้ในการคําเนินงานไม่เพียงพอ ซึ่งโรงเรียน

ควรแก้ไขด้วยการจัดสรรงบประมาณไว้เพื่อค่านี้อย่างเฉพาะ ส่วนปัญหาของลงไป คือ การขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ และช่วงเวลาในการดำเนินการไม่เพียงพอ นั้น อาจหลีกเลี่ยงปัญหาด้วยการส่งครูเข้าอบรมระยะสั้น และการมอบหมายงานให้งานสอนกับครูเป็นงานหลัก โดยไม่ให้ทำงานพิเศษมากเกินไปนัก และถ้าจะมอบหมายงานพิเศษให้บ้างก็ควรมีปฏิทินการปฏิบัติงาน มีการวางแผน แบ่งงานไว้ล่วงหน้า แล้วประชุมชี้แจงก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อครูจะได้ทราบล่วงหน้า และวางแผนสำหรับตนเองจะได้มีเวลาเพียงพอในการจัดทำงานในหน้าที่รับผิดชอบต่อไป

ในด้านการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนส่วนใหญ่ ทบทวนกันว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานไม่เพียงพอ การขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ และขาดห้องวิชาการในห้องเรียน และครูผู้สอนยังตอบว่า ช่วงเวลาในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางแก้ไขควรมีการรวมกลุ่มช่วยเหลือกันในลักษณะกลุ่มโรงเรียน โดยตั้งงบประมาณของกลุ่มโรงเรียนการนี้โดยเฉพาะ และจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ในวิชาที่เพิ่มเติมขึ้น โดยมอบหมายให้ผู้มีทักษะและความชำนาญเฉพาะสาขาของกลุ่มโรงเรียน หรือเชิญวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคคลในห้องเรียนมาเป็นวิทยากรร่วมจัดทำ โดยจัดทำในช่วงปิดภาคเรียน และอาจใช้วิธีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนเขียนเอกสารประกอบหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้คณะกรรมการวิชาการกลุ่มพิจารณา ให้ใช้เป็นเอกสารประกอบหลักสูตร โดยความเห็นชอบของเขตการศึกษา ทั้งนี้โดยมีค่าตอบแทน และประกาศเกียรติคุณให้ และอาจเผยแพร่ไปยังกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ ที่สนใจด้วย

ในด้านการเตรียมครูในการใช้หลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาสำคัญ คือ พื้นฐานความรู้ของครูต่างกัน ซึ่งแก้ปัญหาได้ด้วยการอบรมระยะสั้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ดังกล่าว โดยอาจจัดอยู่ในระดับกลุ่มโรงเรียนได้ ในการจัดอบรมระยะสั้นนี้ ถ้าจัดทำขึ้นก็จะสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอนด้วย ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่ ตอบว่า ปัญหาสำคัญในการเตรียมครูในการใช้หลักสูตร คือ ไม่ได้รับการชี้แจงการใช้หลักสูตร / ไม่ได้รับการอบรม

ในด้านการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน นั้นจะเห็นได้ว่าเกี่ยวข้องกับ โดยตรงกับงานงบประมาณ ทั้งนี้พิจารณาจากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ และครูผู้สอนตอบว่า วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ ซึ่งคาดการณ์ได้ว่ามีสาเหตุพื้นฐานมาจากขาด งบประมาณในการจัดซื้อจัดหานั้นเอง การขาดสื่อการเรียนการสอนนี้จะส่งผลให้การฝึก การเรียนการสอนในวิชางานเลือก ไม่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้วิจัยเห็นว่า ควรรีบ แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร็ว โดยอาจใช้วิธีการดังต่อไปนี้ คือ

3.1 ควรมีการจัดตั้งศูนย์สื่อในระดัปกุ่มโรงเรียน โดยจัดเตรียมจาก งบประมาณที่ได้รับอุดหนุนจากโรงเรียนต่าง ๆ ภายในกลุ่ม แล้วเปิดโอกาสให้ สมาชิก คือ โรงเรียนภายในกลุ่มยื่นสื่อต่าง ๆ ใ้หมุนเวียนกับภายในกลุ่มโรงเรียนนั้น ๆ และศูนย์สื่อดังกล่าว ควรมีต้องสมุคของกลุ่มโรงเรียนเปิดบริการให้ยืมหนังสือที่เป็น ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน แก่ครูที่เป็นสมาชิกในกลุ่มโรงเรียนด้วย โดยศูนย์สื่อนี้ ควรตั้งอยู่ที่โรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางของกลุ่มโรงเรียนการคมนาคมไปมาได้สะดวก

3.2 ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการในด้านการผลิตสื่อการเรียน การสอน วิชางานเลือก โดยเฉพาะเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ ในการผลิตสื่อการเรียน การสอนด้วยการปฏิบัติจริง เพราะกลุ่มประสบการณ์นี้เป็นกลุ่มที่ต้องการทักษะ และความรู้ ความสามารถของผู้สอน การประชุมเชิงปฏิบัติการนี้สอดคล้องกับที่ ไพฑูรย์ สินดารักษ์ (2524 : 15) กล่าวว่า การดำเนินการในรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการ จะ สนองความต้องการของครูได้ เพราะเป็นการให้ผู้เข้าประชุมเรียนรู้โดยการกระทำ และเปิดโอกาสให้มีการฝึกและมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน

3.3 ควรมีการส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรบุคคล มาใช้ในการเรียนการสอนให้มากขึ้น

สำหรับการแก้ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์นี้ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ 2528 : 162-163) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

ในสภาพความจริงมีโรงเรียนไม่น้อยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ มาแล้ว เช่น โรงเรียนพยายามจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นลักษณะการศึกษา

เพื่อการผลิต ซึ่งนอกจากโรงเรียนจะไต่ประโยชน์จากการเรียนการสอนดังกล่าวแล้ว โรงเรียนยังมีรายได้เพื่อนำไปเป็นทุนหมุนเวียนหรือวัสดุฝึกปฏิบัติสำหรับนักเรียน เพื่อการเรียนการสอนต่อไปด้วย อย่างไรก็ตามโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร และคณะกรรมการ จะต้องร่วมมือทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งผลิตให้ได้ พร้อมกันนี้เจ้าสังกัดก็ต้องสนับสนุน โดยการปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนให้คล่องตัวขึ้น ให้โรงเรียนสามารถนำไปใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุฝึกของนักเรียนได้ ก็จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหา เรื่องการขาดแคลนวัสดุปฏิบัติงานสำหรับนักเรียน ซึ่งจะเป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

ในค่านสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาสำคัญ คือ สถานที่ไม่เพียงพอ ซึ่งเชื่อมโยงกับปัญหาของครูที่ตอบว่า สถานที่ฝึกปฏิบัติไม่สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา ในเรื่องนี้คงต้องมีการจัดสรรงบประมาณจากเจ้าสังกัด เพิ่มเติมในค่านนี้ให้มากขึ้น เพราะสถานที่ฝึกปฏิบัติก็นับเป็นองค์ประกอบหนึ่งซึ่งผลให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตร สำหรับทางค่านโรงเรียนนั้นการช่วยผ่อนคลายนี้อาจทำได้โดยที่คณะกรรมการของโรงเรียนที่ได้รับแต่งตั้งให้เลือกสอนงานเลือกนั้น ต้องพิจารณาความเหมาะสมกับสถานที่ฝึกปฏิบัติ เข้าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเลือกสอนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนวิชางานเลือกเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนต่อไป

ในค่านกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับปัญหาความรู้พื้นฐานของนักเรียนต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่า ทางแก้อาจทำได้โดยครูนำวิธีการแบ่งกลุ่มนักเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพราะนอกจากจะไต่ประโยชน์จากการจัดกลุ่มนักเรียนที่มีพื้นฐานระดับเดียวกันไว้ด้วยกันแล้ว ยังได้ฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกันด้วย วิธีการแก้ปัญหาที่ต่อเนื่องจากการแบ่งกลุ่ม คือ การที่ครูต้องฝึกให้นักเรียนมีความรู้ จนเกิดความชำนาญในการปฏิบัติ หรือเกิดทักษะในการปฏิบัติในการสอนเด็กให้ปฏิบัติได้นั้น ฟิตส์ (Fitts 1962 : 186-189) ได้เสนอแนะไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

3.3.1 ขั้นความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องศึกษาให้เข้าใจ คือ รู้ว่า

ทำอย่างไร โดยพยายาม นึกออกมาเป็นภาษาพูด ว่าชั้นต่าง ๆ ในการปฏิบัตินั้นมีการ
กระทำอย่างไรบ้าง

3.3.2 ชั้นปฏิบัติ เป็นชั้นที่ลงมือปฏิบัติจริง จนกระทั่งความฉกฉลากลดลง

3.3.3 ชั้นเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญ เป็นชั้นที่ทำได้เองอย่าง
อัตโนมัติ คือ ทำได้รวดเร็ว ถูกต้อง และโอกาสผิดพลาดนั้นจะเกิดขึ้นในขั้นนี้
เรียกว่า ชั้นผู้เชี่ยวชาญต้องใช้เวลาการปฏิบัติมาก

ในค่านักกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า ครู-
ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ ทั้งนี้ทางโรงเรียน
จึงควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน จะได้นำมาใช้ในการ
อย่างได้ผล ส่วนความคิดเห็นอื่น ๆ ผู้วิจัยได้อภิปรายไว้แล้วในส่วนของสภาพการใช้
หลักสูตร ในค่านักกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน จึงไม่น่าพาดพิงถึงในที่นี้อีก

ในค่านเทคนิคและวิธีสอน ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับปัญหา
ขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า อาจแก้ไข
ได้โดยการจัดประชุมอบรมเกี่ยวกับเรื่องเทคนิคและวิธีสอน เพื่อให้ครูมีความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ในวิชางานเลือกเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นควรจัดให้มี
การประชุมปฏิบัติการ การสอนต่าง ๆ ตามความต้องการของครูผู้สอน จัดให้มีการศึกษา
นอกสถานที่ และให้ครูเข้าฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะ
เฉพาะ ไปปฏิบัติงานในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนได้ผลดี เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน
ความรู้ระหว่างโรงเรียน และทางกลุ่มโรงเรียน ควรมีการผลิตเอกสารแนะนำเทคนิค
และวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น
พร้อมกันนี้ควรมีการจัดตั้งห้องสมุดประจำกลุ่มโรงเรียนขึ้น ซึ่งจะได้เป็นสถานที่รวบรวม
ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน และความรู้ในค่านต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนจะได้มาค้นคว้า
หรือยืมไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองต่อไปด้วย

ในค่านการวัดและประเมินผลการเรียน ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียน

ไม่เพียงพอ เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนไม่ชัดเจน ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ครูผู้สอนเกิดปัญหาในเรื่องเครื่องมือในการวัดผลการเรียนไม่เพียงพอในการสอนงานเลือก นั้น คงเป็นเพราะการเลือกสอนงานเลือกของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนต่างกัน จึงเป็นหน้าที่ของแต่ละโรงเรียนที่ต้องสร้างเครื่องมือการวัดผลของวิชางานเลือกด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดการเปรียบเทียบกันในกลุ่มประสบการณ์อื่นที่ทางกลุ่มโรงเรียนจัดทำขึ้นไว้ หรือ สำนักพิมพ์ต่าง ๆ จัดพิมพ์จำหน่าย ดังนั้นหากครูผู้สอนไม่ก่อสร้างเครื่องมือดังกล่าวขึ้น ก็จะไม่มีประโยชน์เพียงพอ แต่จากการวิเคราะห์เอกสารประกอบหลักสูตร ผู้วิจัยพบว่า ในแผนการสอน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ซึ่งเขตการศึกษา 5 จัดทำขึ้นแจกจ่ายมายังโรงเรียนต่าง ๆ ทุกโรงเรียนนั้น ใ้มีตัวอย่างแบบประเมินแบบบันทึก และเกณฑ์ในการวัดผล ปรากฏอยู่ในภาคผนวกของแผนแต่ละเล่มแล้ว ซึ่งครูผู้สอนสามารถศึกษาได้จากในภาคผนวกดังกล่าว แล้วนำไปประยุกต์ใช้ได้ แต่อย่างไรก็ตาม การที่ครูผู้สอนให้ความสำคัญในเรื่องการวัดผลประเมินผลนั้น เป็นเรื่องที่ถูกต้อง เพราะการประเมินผลจะทำให้ทราบถึงผลของการใช้หลักสูตรดังกล่าว ดังนั้นกลุ่มโรงเรียนแต่ละแห่งควรจัดให้มีการอบรมการให้ความรู้กับครูผู้สอนเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียน และเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนวิชางานเลือก ขึ้น

จากผลการวิจัยเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม และผลวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีปัญหาที่คล้ายคลึงกันหลาย ๆ ประการ และแตกต่างกันในบางประการ ปัญหาบางประการได้รับการแก้ไขแล้ว บางปัญหากำลังดำเนินการแก้ไขอยู่ แต่อย่างไรก็ตามในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า สภาพการใช้หลักสูตรดังกล่าว ของโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสถิติผลการประเมินคุณภาพ ระดับจังหวัด ปี 2527-2528 ของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งจัดดำเนินการ โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ (เอกสารหมายเลข 25/2529 : 1) ที่แสดงถึงคุณภาพของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 72.16 จากสภาพการปัจจุบันผู้วิจัยเห็นว่า กลุ่มโรงเรียนควรมีบทบาทส่งเสริมการใช้หลักสูตรเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่

ภายในกลุ่มเดียวกัน ส่วนใหญ่แล้วมักจะมีสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ ความสะดวกของการคมนาคมในท้องถิ่น ขนาดของโรงเรียนที่ใกล้เคียงกัน ประการใดประการหนึ่ง หรือหลายประการรวมกัน จึงสามารถช่วยเหลือร่วมมือกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เพราะในขณะนี้ได้มีระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2529 ให้โรงเรียนประถมศึกษาถือปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มโรงเรียนสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานและเป็นหน่วยงานสำคัญในการกระตุ้นการดำเนินงานให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยส่วนรวม (ระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2529 : 1) ผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าหากผู้เกี่ยวข้องในเรื่องนี้มีการปฏิบัติการเกี่ยวกับกลุ่มโรงเรียนอย่างจริงจังแล้ว คงส่งผลให้การใช้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์อื่น สัมฤทธิผลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการใช้หลักสูตร ดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้

1. ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูเกี่ยวกับการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก
2. ศึกษาพฤติกรรมการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6
3. ศึกษาการนำผลจากการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ศึกษาความพร้อมของโรงเรียนในการจัดสอนงานเลือก กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
5. เปรียบเทียบการใช้หลักสูตร กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ของจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 5